

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VOORZITTER VAN DE Xe KAMER

A R R E S T

**nr. 217.924 van 14 februari 2012
in de zaak A. 201.554/X-14.792.**

In zake : 1. Jozef CLAES
 2. Liliane THIELS
 3. de b.v.b.a. Tandarts Jef Claes
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Luc Plessers
 kantoor houdend te 2300 TURNHOUT
 de Merodelei 37
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

het VLAAMSE GEWEST, vertegenwoordigd door de Vlaamse
regering
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Sven Vernailen
kantoor houdend te 2018 ANTWERPEN
Mechelsesteenweg 27
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 26 augustus 2001, strekt tot de
nietigverklaring en de schorsing van de tenuitvoerlegging van het besluit van
6 juni 2011 van de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken
betreffende onteigeningen ten algemenen nutte waarbij wordt bepaald dat de
onroerende goederen, “op het bijgaande plan 16DA G 020529 02” als geel
ingekleurd, op het grondgebied van de gemeente Herselt voor de herinrichting
van de doortocht Herselt onmiddellijk in bezit moeten worden genomen en
waarbij wordt bepaald dat deze onroerende goederen worden onteigend
“overeenkomstig de bepalingen van de wet van 26 juli 1962 betreffende de
rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake de onteigeningen van
algemene nutte”.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een nota ingediend.

Auditeur An Van den broeck heeft een verslag opgesteld over het beroep tot nietigverklaring, op grond van artikel 93 van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, en over de vordering tot schorsing.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 18 november 2011.

Kamervoorzitter Roger Stevens heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Caroline De Lepeleire, die loco advocaat Luc Plessers verschijnt voor de verzoekende partijen, en advocaat Shauna De Leener, die loco advocaat Sven Vernailen verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur An Van den broeck heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3. Volgens de tabel der innemingen die hoort bij het onteigeningsplan 16DA G 020529 02 zijn de eerste en de tweede verzoekende partij eigenaar van het perceel dat gelegen is op de hoek van de Blaubergsesteenweg 24 en het Veerlepad te Herselt en dat kadastraal bekend is onder sectie M, nr. 592/k (inneming 20).

De derde verzoekende partij huurt het pand gelegen aan de Blaubergsesteenweg 24, heeft ter plaatse haar maatschappelijke zetel gevestigd en baat er een tandartsenpraktijk uit.

4. Het bestreden besluit kadert in het project “herinrichting van de doortocht Herselt”, dat voorziet in de aanleg van een verbindingsweg tussen de N 19 Dorp en de N 212 Blaubergsesteenweg. Volgens de aanhef van het bestreden besluit zijn de onteigeningen volgens het plan 16DA G 020529 02 nodig voor deze herinrichting van de doortocht Herselt.

5. In het bestreden besluit van 6 juni 2011 van de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken wordt besloten dat in het algemeen belang voor de herinrichting van de doortocht Herselt de onroerende goederen op het grondgebied van de gemeente Herselt onmiddellijk in bezit moeten worden genomen die geel zijn ingekleurd op het bijgaande plan 16DA G 020529 02. Tevens worden de onroerende goederen, aangeduid op het plan, onteigend overeenkomstig de bepalingen van de wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake onteigening ten algemenen nutte (hierna : de onteigeningswet van 26 juli 1962).

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van de partijen

6. De verwerende partij betwist in een eerste exceptie het belang van de tweede (lees : derde) verzoekende partij. Deze stelt huurder te zijn van de onteigende goederen. Hiervan wordt echter geen enkel stuk ter staving voorgelegd. Geenszins wordt geduid op welke wijze het bestreden besluit, en de onteigening, aan deze verzoekende partij een nadeel berokkent. Het komt nochtans aan de verzoekende partijen toe om in het verzoekschrift aan de hand van concrete stukken aan te tonen dat zij over het rechtens vereiste belang beschikken.

In een tweede exceptie voert de verwerende partij aan dat de verzoekende partijen slechts belang hebben bij het beroep in zoverre het bestreden besluit betrekking heeft op de percelen “waarvoor de verzoekende partijen hun belang kun(nen) laten gelden, in casu dus “hoogstens inneming 20”.

Beoordeling

7. Uit het door de verzoekende partijen op 28 oktober 2011 bijgebrachte huurcontract van 20 juli 2006 blijkt dat de derde verzoekende partij voor onbepaalde duur het pand gelegen aan de Blaubergsesteenweg 24 huurt van de eerste en de tweede verzoekende partij. De verhuurde locatie is luidens dit huurcontract uitsluitend bestemd voor gebruik als praktijkruimte voor de uitoefening van tandheelkunde. Uit de bijgebrachte foto's blijkt tevens dat de onteigening een impact zal hebben op de toegankelijkheid van de betreffende tandartsenpraktijk, aangezien de parking grotendeels zal wegvallen.

De eerste exceptie wordt verworpen.

8. De verzoekende partijen vragen de vernietiging van het gehele onteigeningsbesluit van 6 juni 2011. Dit onteigeningsbesluit heeft betrekking op 16 innemingen (nrs. 8 t.e.m. 23) waarmee verschillende percelen worden onteigend. De verzoekende partijen zijn slechts eigenaar, respectievelijk huurder van één van die percelen, met name het perceel nr. 592/k, waarop de inneming nr. 20 van de onteigening betrekking heeft. Zij hebben er belang bij dat dit perceel niet wordt onteigend, maar zij verduidelijken niet waarom zij er ook belang bij hebben de vernietiging van het volledige bestreden besluit na te streven.

De tweede exceptie is gegrond.

V. Onderzoek van de middelen

Standpunten van de partijen

9. De verzoekende partijen voeren in wat als een tweede middel kan worden beschouwd onder meer aan dat er voor de betreffende onteigening geen hoogdringendheid aanwezig is en dat de hoogdringendheid evenmin wordt gemotiveerd in het bestreden besluit, “behoudens in nietszeggende algemene bewoordingen”. Dit maakt een schending uit van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen (hierna: de motiveringswet) en van artikel 1 van de onteigeningswet van 26 juli 1962.

10. De verwerende partij werpt ten aanzien van de middelen een exceptio obscuri libelli op, stellende dat “in het verzoekschrift door de verzoekende partijen geen aparte middelen werden geformuleerd houdende telkens de opgave van de geschonden geachte bepalingen”. Bij ontstentenis van een adequate uiteenzetting van een bij het annulatiemiddel passende grondslag, is het beroep niet ontvankelijk. Zeker dienen de middelen die door de verwerende partij uit het verzoekschrift gedistilleerd zijn geworden, begrepen te worden zoals ze door de verwerende partij werden begrepen en weerlegd.

Ten gronde repliceert de verwerende partij dat het bestreden besluit wel degelijk een motivering betreffende de hoogdringendheid bevat. Het bestreden besluit verwijst immers uitdrukkelijk naar het gegeven dat de onteigening kadert in en noodzakelijk is voor de herinrichting van de doortocht Herselt. Blijkens het bestreden besluit sluit de onteigening daarvoor aan bij voorgaande onteigeningsbesluiten van 7 februari 2006 en 6 februari 2009 in functie van hetzelfde project en bij de onteigeningsplannen 16DA G 019608 00 en 16DA G 020517 01. De hoogdringendheid van de realisatie van het betreffende project blijkt duidelijk uit de overwegingen van de onteigeningsbesluiten van 7 februari 2006 en 6 februari 2009 waarnaar door het bestreden besluit uitdrukkelijk “en aldus nuttig kan worden verwezen”. Meer bepaald haalt de verwerende partij hiervoor als redenen aan de verkeersleefbaarheid in het centrum van Herselt, de aanleg van fietspaden,

verbreding van voetpaden en aanleg van een strook om linksaf te slaan ter hoogte van het kruispunt, en de slechte staat van de rijbaan waardoor de veiligheid van de weggebruiker in het gedrang komt. De hoogdringendheid is precies gelegen in het gegeven dat langer wachten met deze ingrepen de onveilige toestand voor de weggebruiker langer zal laten bestaan.

Beoordeling

A. Exceptie

11. Opdat een middel ontvankelijk zou zijn, is niet vereist dat in het verzoekschrift de wetsbepalingen worden weergegeven die zouden zijn geschonden. Het is wel vereist dat duidelijk de beweerde onregelmatigheid van het bestreden besluit wordt aangegeven.

12. Het feit dat de middelen niet als dusdanig worden benoemd, neemt niet weg dat in het verzoekschrift, onder het punt “in rechte”, in voldoende duidelijke mate wordt uiteengezet welke rechtsregels de verzoekende partijen geschonden achten en in welke mate deze rechtsregels door het bestreden besluit geschonden worden.

Te dezen voeren de verzoekende partijen onder een punt “2.” van de uiteenzetting “in rechte”, onder andere aan dat er geen hoogdringendheid aanwezig is en dat deze hoogdringendheid, in strijd met de motiveringswet en de onteigeningswet van 26 juli 1962, niet is gemotiveerd in het bestreden besluit. De verwerende partij heeft dit middel ook als zodanig begrepen en er in die zin op gerepliceerd.

De exceptie wordt verworpen.

B. Ten gronde

13. Naar luid van artikel 1 van de onteigeningswet van 26 juli 1962 kan de onteigening volgens de regels van die wet slechts geschieden “wanneer de Koning vaststelt dat de onmiddellijke inbezitneming van een of meer onroerende

goederen ten algemenen nutte onontbeerlijk is”. De aanwending van de uitzonderingsprocedure vastgesteld in de onteigeningswet van 26 juli 1962, uitsluitend verantwoord door redenen van algemeen belang, is dan ook slechts toegestaan wanneer de “onmiddellijke inbezitneming” van het goed door de onteigenende overheid “onontbeerlijk is”.

Hoewel de onteigenende overheid over een ruime discretionaire bevoegdheid beschikt wat betreft de hoogdringendheid van de onteigening mag de Raad van State controleren of die hoogdringendheid wel voorhanden is, wat impliceert dat deze voldoende aannemelijk moet zijn gemaakt.

Het bestreden besluit valt onder het toepassingsgebied van de motiveringswet. Artikel 2 van die wet bepaalt dat bestuurshandelingen uitdrukkelijk moeten worden gemotiveerd. Artikel 3 bepaalt dat de motivering afdoende moet zijn.

De redenen om toepassing te maken van de uitzonderingsprocedure, die een geringere rechtsbescherming biedt dan de gewone onteigeningsprocedure bij toepassing van de onteigeningswetten van 17 april 1835 en 27 mei 1870, moeten blijken uit het administratief dossier en moeten op grond van de formele motiveringsplicht op grond van de motiveringswet in de bestreden onteigeningsmachtiging zelf zijn opgenomen.

14. Het bestreden besluit is als volgt gemotiveerd :

“Overwegende dat de onteigeningen volgens het plan 16DA G 020529 02, aansluitend plan op de plannen 16DA G 019608 00 en 16DA G 020517 01, nodig zijn voor de herinrichting van de doortocht Herselt;

Overwegende dat in functie van dit project deze bijkomende grondverwervingen noodzakelijk zijn voor de aanleg van een verbindingsweg tussen de N19 Dorp en de N212 Blau(...)bergsesteenweg;

(...)

Gelet op het ministerieel besluit van 7 februari 2006 houdende goedkeuring van het onteigeningsplan 16DA G 019608 00;

Gelet op het ministerieel besluit van 6 februari 2009 houdende goedkeuring van het onteigeningsplan 16DA G 020517 01

BESLUIT:

Artikel 1. In het algemeen belang moeten voor de herinrichting van de doortocht Herselt de onroerende goederen op het grondgebied van de gemeente Herselt onmiddellijk in bezit worden genomen. Op het bijgaande plan 16DA G 020529 02, dat de Vlaamse minister van Mobiliteit en

Openbare Werken heeft geïmprimeerd, zijn de onroerende goederen geel ingekleurd.

De onroerende goederen, aangeduid op het plan, worden onteigend overeenkomstig de bepalingen van de wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake de onteigeningen van algemene nutte.

Artikel 2. Het plan 16DA G 020529 02 vult de bij ministerieel besluit van 7 februari 2006 en 6 februari 2009 goedgekeurde plannen 16DA G 019608 00 en 16DA G 020517 01 aan”.

15. Deze motivering is beperkt tot de redenen die het algemeen nut van de voorgenomen onteigening zouden kunnen verantwoorden. Er wordt niet vermeld, laat staan aangetoond dat de onmiddellijke inbezitting van de betrokken onroerende goederen door de overheid onontbeerlijk was, zoals vereist is om toepassing te kunnen maken van de procedure bedoeld in de onteigeningswet van 26 juli 1962. Het bestreden besluit miskent bijgevolg artikel 1 van deze wet. Het ontbreken van een dergelijke motivering komt bovendien neer op een schending van de motiveringsplicht.

In zoverre de verwerende partij opwerpt dat de hoogdringendheid blijkt uit de overwegingen van de onteigeningsbesluiten van 7 februari 2006 en 6 februari 2009, waarnaar in het bestreden besluit wordt verwezen, blijkt niet dat de inhoud van deze onteigeningsbesluiten aan de verzoekende partijen ter kennis werden gebracht.

Het tweede middel is gegrond.

VI. Ontvankelijkheid van de vordering tot schorsing

16. De vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging is een accessorium van het beroep tot nietigverklaring. De nietigverklaring van het bestreden besluit impliceert dat de vordering tot schorsing zonder voorwerp is geworden en derhalve moet worden verworpen.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt de vordering tot schorsing.

2. De Raad van State vernietigt het besluit van 6 juni 2011 van de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken betreffende onteigeningen ten algemenen nutte waarbij wordt bepaald dat de onroerende goederen, “op het bijgaande plan 16DA G 020529 02” als geel ingekleurd, op het grondgebied van de gemeente Herselt voor de herinrichting van de doortocht Herselt onmiddellijk in bezit moet worden genomen en waarbij wordt bepaald dat deze onroerende goederen worden onteigend “overeenkomstig de bepalingen van de wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake de onteigeningen van algemene nutte”, in zoverre dit het kadastraal perceel sectie M, nr. 592/k (inneming 20) betreft.

3. Dit arrest dient te worden bekendgemaakt op dezelfde wijze als het gedeeltelijk vernietigde besluit.

4. De verwerende partij wordt verwezen in de kosten van de vordering tot schorsing, begroot op 525 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van veertien februari 2012, door de Raad van State, Xe kamer, samengesteld uit:

Roger Stevens,	kamervoorzitter,
bijgestaan door	
Astrid Truyens,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Astrid Truyens

Roger Stevens.